

"אם בחוקותי תלכו"

הענין המרכזי בפרשיות "בהר בחוקותי" – הוא השמיטה. מצווה זו מפורשת בתחילת פרשת "בהר" ואילו פרשת "בחוקתי", מתארת את הגמול למצווה זו. "אם בחוקתי תלכו" – מסביר רש"י "שתהיו עמלים בתורה"- אזי תזכו לברכה שבראש הפרשה. מסביר הרב משה צבי נריה זצ"ל בספרו "נר למאור":

עמל תורה משפיע על הווית האדם. בלימוד ללא עמל, אין התורה אלא ידיעה שכלית בלבד. העמל מחדיר את התורה למעמקי הגוף. תכלית המדע – מדע, תכלית אומנות – אומנות. תכלית התורה היא שלימוד התורה ועמלה ישפיעו על המעשים. לימוד תורה על מנת לעשות הוא הכרח לקיום מצוות, שכן מצוות מעשיות עול כבד הן על האדם, אך כדרך שנטע הבורא רגשי אהבה באב לבניו, ומכוח רגשות האב הוא נושא ברצון בעולם וסבלם, כל עמל התורה עושה את העיסוק במצוות לקלות ונעימות. במידה שאדם מישראל עמל בתורה נולדת בתוכו אהבה עמוקה למצוות. אהבה זו הופכת את כובד העול למקור תענוג, לעומת זאת התרחקות מלימוד תורה מרבה כבודות במעשים עד לבלי נשוא. כיוון שמטרת עמלה של תורה היא להוליד אהבת תורה, לכן אנו נושאים תפילה בוקר בוקר: "והערב נא ה' אלוקינו את דברי תורתך בפינו" שיהיו דברי תורה ערבים עלינו. "מתוקים מדבש ונופת צופים". ואז גם הגוף נכנס לתורה, צמא לדבר ה', והתוצאה היא: "ונהיה אנחנו וצאצאינו כולנו יודעי שמך".

בעל "חידושי הרי"ם" רבי יצחק מאיר מגור מסביר על לשון הכתוב "אם בחוקותי תלכו" כי התורה מורה כאן לכל יחיד בישראל, שאסור לו לעמוד במקום אחד ולהישאר זמן רב באותה מדרגה, אלא עליו ללכת מחיל אל חיל, ככל שכוחותיו הרוחניים מגיעים. כי ברוחניות קיים כלל גדול, או עליה או ירידה ועמידה במקום אחד אף היא בבחינת ירידה, מכאן נלמד כי על האדם להיות תמיד במצב של הליכה ואין לעמוד במקום אחד. האדם נמשל לציפור, בכוחה של הציפור להגביה עוף, רק בתנאי שתניע כנפיה בלי הרף, אם תפסיק ממעופה ולו לרגע, תיפול ותצנח ארצה.

המהר"ל מסביר כי עמל תורה פרושו עמדה נפשית של יציאה מן הכוח אל הפועל, עמל תורה הוא מאמץ אדיר, שנובע מהסתכלות של ענווה כלפי עצמנו, הוא רצון להתקדמות בלתי פוסקת ברצון להוציא מן הכוח אל הפועל את הכוחות שבתוכו.

האדמו"ר השני מקוזניץ' ה"באר משה" כותב כי בציווי "שתהיו עמלים בתורה" אין הכוונה רק ללימוד תורה בשקידה אלא למעשי האדם בכל עת ובכל שעה, כי חובת היהודי היא שכל חייו ומעשי יום יום שלו יהיו ברוח התורה.

חכמי ישראל מדגימים זאת בדוגמאות הבאות: אדם עוסק במלאכת שדהו חורש וזורע, קוצר ומעמר, ואגב זאת מקיים מצוות כלאיים, לקט, שכחה ופאה. ובכך הוא עמל בדרך התורה, וכן מי שעוסק במסחר והוא נושא ונותן ב אמונה וביושר ונמנע מלהונות את הבריות- אף הוא עמל בדרך התורה, בדרך זו אפשר לפרש גם את המאמר הידוע בפרקי אבות (ו', ד') "ובתורה אתה עמל" – שכל עמלך בחיים יהיה בדרך התורה וברוח מצוותיה.

בתקופה זו של ההכנה לקראת חג מתן תורה כולנו עמלים בתיקון המידות ובעמלה של תורה, בהתקדמות בלתי פוסקת, כדי לזכות לקבל את התורה מחדש בחג מתן תורה. תורתנו הקדושה שייכת לכל עם ישראל ולכל אחד ואחד מישראל, אנו מתפללים בתפילה: "ותן חלקנו בתורתך, שנזכה למצוא החלק המיוחד לכל תלמיד בתורה באמצעות מענה, דרך, סגנון למידה כדי להתגדל בתורה.

באיגרת זו אנו שמחים לצרף תוכניות יחודיות ללימוד תורה לקראת חג השבועות בשיתוף כל המשפחה. בטוחה כי תשכילו לעשות בהם שימוש משמעותי ללימוד ולהעברת המסרים של גודל הימים הללו.

שבת שלום ומבורך

שושנה נגר